

Vətənin cənub-qərbində, dağlıq ərazidə yerləşir Laçın. Şimaldan Kəlbəcər, şərqdən Xocalı, Şuşa və Xocavənd, cənubdan Qubadlı rayonları ilə qardaşlaşıb, qərbdən Ermənistanla həmsərhəddir. Laçın düşmənlə Qarabağ arasındakı keçilməz səddir, alınmaz qaladır. Adına nəğmələr oxunan, işğalına bayatılar düzülən Laçın 28 il əsarət altında qaldıqdan sonra müzəffər Azərbaycan ordusu tərəfindən heç bir itki verilmədən azad edildi.

Qurulu rayonu işğal edib xarabalığı təhvil verdilər

Azərbaycan Ordusu tərəfindən Ermənistanın 2020-ci il sentyabrın 27-də olan təcavüzünə qarşı başlanan əks-hücum əməliyyatı 2020-ci il noyabrın 9-da böyük Zəfərlə başa çatdı. Ardıcıl olaraq torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi düşmənlə ölkədə şok effekti yaratdı. Noyabrın 8-də Şuşanın işğaldan azad edilməsi ilə müharibədə məğlub olduğunu qəbul edən Ermənistan məcburiyyət qarşısında qalaraq kapitulyasiya aktına imza atdı. Sənədə görə Ağdam, Kəlbəcər rayonu və Laçın rayonları Azərbaycana qaytarıldı. Beləliklə, Laçının 28 illik işğalına 2020-ci il dekabrın 1-də son qoyuldu. Azərbaycan Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının işğaldan azad edilməsinə heç bir itki vermədən nail oldu.

İşğal edərək qurulu evlər, hazır təsərrü-

Qarabağın mərdlik qalası - Laçın

fatları ələ keçirən ermənilər bəyanatın imzalandığı gündən rayonun boşaldılmasınadək olan 20 gün müddətində Laçında daşı-daş üstündə qoymadılar. İşğal müddətində Laçın şəhərini və rayonun yaşayış məntəqələrini talanıb, darmadağın edilib, tarixi, mədəni, dini abidələr, qəbiristanlıqlar yer üzündən silinib.

Laçının bütün infrastrukturunu məhv edilmişdi

"Böyük sevinc hissi ilə bildirirəm ki, Laçın rayonu işğaldan azad olundu. Bütün Azərbaycan xalqını bu münasibətlə ürəkdən təbrik edirəm. Laçın rayonunun işğaldan azad olunması tarixi hadisədir. Özü də bir güllə atmadan biz Laçın rayonunu qaytardıq. Düşməni buna məcbur etdik. Döyüş meydanında əldə edilmiş parlaq qələbə bu gözəl nəticəyə gətirib çıxardı ki, üç rayonumuz - Ağdam, Kəlbəcər və Laçın bizə qaytarıldı. Biz bu rayonları bir güllə atmadan, bir şəhid vermədən qaytarmışıq".

Müzəffər lider İlham Əliyev 2020-ci ilin 1 dekabrında televiziya ilə müraciətində Laçın rayonunun işğaldan azad edilməsi münasibətilə Azərbaycan xalqını belə təbrik etmişdi. İşğaldan azad edildikdən sonra Laçının şərəfinə Azərbaycan Respublikasında "Laçının azad olunmasına görə" medalı təsis olundu.

2021-ci ilin 21 sentyabrında Laçın şəhərində Azərbaycan Bayrağını ucaldan Prezident İlham Əliyev rayonda erməni vandaliz-

minin izlərinin silinməsi üçün dövlətin bütün gücünü səfərbər edəcəyindən danışdı. Prezident bildirdi ki, Laçın şəhəri işğal altında olmuş bütün başqa yaşayış məntəqələri kimi erməni vandalizminə məruz qalıb: "Erməni vandalizminin təzahürləri hər bir kənddə, hər bir şəhərdə var. Ağdam şəhəri tamamilə yerlə-yeksan edilib, Füzuli şəhəri də, həmçinin Cəbrayıl şəhəri də, bütün kəndlər. Bəzi yerlərdə, o cümlədən Laçın şəhərində ermənilər qanunsuz məskunlaşma aparmışdılar, Ermənistan və daha çox xaricdən - Suriya və Livandan erməni əsilli insanları gətirib burada qanunsuz yerləşdirmişdilər. Bu, hərbi cinayətdir, bütün beynəlxalq konvensiyalarda hərbi cinayət kimi təsbit edilir və bu cinayət dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında baş verib".

Qeyd edək ki, işğal dövründə Laçın şəhə-

ği ən tutarlı manəe idi.

Ərazi etibarı ilə təbii resurslarla zənginliyi Laçın "koridor"unun əhəmiyyətini daha da artırır. Zəngəzur silsiləsinin bütün zirvə hissəsinin öz başlanğıclarını Laçın dəhlizindən götürdüyünü desək, yanılmırıq. Bu dağ silsiləsi qalın otlaqlı yaylaqlardan, böyük çınqıllıqlardan, yeraltı və yerüstü mədənlərdən, mineral yataqlarından, silsilənin ətəkləri isə nadir növlü ağaclara malik enliyarpaqlı meşələrdən ibarətdir. Laçının tarixi abidələri onun ömrünün eramızdan əvvələ qədər uzandığından xəbər verir.

Laçın dəhlizi Qarabağa Zəngəzur arasında möhtəşəm bir körpü rolunu oynayır. Bu dəhlizə nəzarət kimin əlindədirsə, Qarabağ və Zəngəzur ərazilərinə də dikə edən tərəf odur. Faktiki olaraq, Laçın ərazisi olmadan Ermənistanın Qarabağı işğal altında saxlaya bilməsi hərbi cəhətdən mümkün deyil. Məhz bu səbəbdən Ermənistan Laçın "koridor"unu özü üçün vazkeçilməz hesab edirdi və geri verməmək üçün bütün mümkün və qeyri-mümkün vasitələrə əl atdılar.

Laçın yenidən quruldu

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə yeni-dənqurma, abadlaşdırma işləri dayanmadan aparılır. Güləbird kəndində Su Elektrik Stansiyasının açılışı oldu, üstəlik bu Laçın rayonu işğaldan azad olunandan ay yarımından sonra baş verdi. Dövlətimizin başçısı 2021-ci il av-

rinin böyük hissəsi tamamilə viran qoyulub, dağıdılıb. Ancaq bəzi yerlərdə qanunsuz məskunlaşma aparılıb. Dünya ictimaiyyəti, beynəlxalq təşkilatlar, Minsk qrupunun həmsədrləri buna, sadəcə olaraq göz yumurdular. Azərbaycan toponimlərinin sıradan çıxarılmasına, tarixinin silinməsinə icazə verirdilər.

Ermənilər üçün Laçın niyə əhəmiyyətli idi?

Laçın dəhlizi Gorus - Şuşa - Kəlbəcər - Qubadlı arasında yerləşən strateji baxımdan çox əhəmiyyətli coğrafi ərazidir. Azərbaycan torpağı Laçının işğal edilməsi ermənilərin uzun illər ərzində qurduğu ən vacib plan idi. Onlar plan üzərində ilmə-ilmə işləmişdilər. Çünki Laçının ələ keçirilməsi Ermənistanın Qarabağa gedən yolunun istədikləri kimi açılması demək idi. Laçının rayon statusu alması o vaxtkı Azərbaycan hakimiyyətinin ermənilərin mənfur niyyətinə qarşı hesabladığı

qustun 16-da Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfəri zamanı Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu üzərində inşa olunacaq tunelin və Laçın Beynəlxalq Hava Limanının təməlini qoydu. 2022-ci ilin 21 sentyabrında İlham Əliyev Laçın şəhərində inşa ediləcək "Laçın" qovşağı yarımstansiyasının təməlqoyma mərasimində iştirak etdi.

Laçın yenidən qurulur. Rayonun Zabux və Sus kəndlərinin layihələndirilməsi və tikintisi işləri ilə bağlı 2022 - ci ilin dövlət büdcəsindən 800 min vəsait ayrıldı. Laçın şəhərinin bütün infrastrukturunu yeniləndi - su xətləri, kanalizasiya xətləri, elektrik enerjisi xətləri, tunellər salınır, beynəlxalq hava limanı tikildi, bu il istifadəyə veriləcəyi gözlənilir, 50 kilometrə çox daxili yollar yenidən quruldu. Laçınlı ailələr geri qayıdır, məcburi köçkünlər öz torpaqlarına döndür. Bu günədək Laçında təxminən 600 ailənin, yəni 2090 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib. Laçın rayonu region üçün mühüm coğrafi mövqeyə malikdir, həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri strateji mövqələrimizi daha da möhkəmləndirəcək.

Lalə Mehralı